

Bijlage 1:

Lijst van projecten gefinancierd via de overeenkomst 'Openbare Netheid en Leefomgeving'

2017

1. Campagne voor het verbod op plastic zakken voor eenmalig gebruik

Financiering van de communicatiecampagne om de burgers in te lichten over de nieuwe regelgeving.

2018

2. Park van Laken

Installatie van sorteereilanden voor pmd- en restafval in het Park van Laken tijdens de zomer van 2018 (zie resultaten in 2019).

3. Couleur Café

Creatie van een reuzenmascotte in de vorm van een sigarettenpeuk voor het festival om de bezoekers te sensibiliseren voor het weggooien van sigarettenpeuken en het effect daarvan op het milieu. Tegelijkertijd werden zakasbakjes uitgedeeld aan de bezoekers. Tot slot werd tijdens het festival een schoonmaakactie georganiseerd om de burgers aan te moedigen mee te werken aan de openbare netheid.

4. Oproep voor innoverende projecten voor de gemeenten

Elke gemeente kon twee specifieke en innoverende projecten voorstellen om de netheid in probleemgebieden te verbeteren. De duur van de projecten bedroeg één jaar vanaf de selectie van de projecten en de ontvankelijkheidscriteria van de projecten waren de volgende: Kritieke gebieden/Innoverend project/Associatie met het sociaal-associatieve weefsel/Globale oplossing/Reproduceerbaarheid. In totaal hebben zestien gemeenten gereageerd op de projectoproep en zijn vijftien gemeenten geselecteerd. Dankzij deze projectoproep zijn negentien projecten uitgevoerd en volgens de gemeenten waren achttien projecten succesvol.

5. Terugbrengpremie

Plaatsing van vier toestellen voor het terugnemen van blikjes in ruil voor waardebonnen die in een reeks 'Good Food'-winkels kunnen worden gebruikt. De toestellen bevinden zich op de volgende locaties: Muntplein, metrostation Houba-Brugmann, ULB-campus en UCL-campus. Uit de verschillende metingen blijkt dat de openbare netheid niet echt is verbeterd. Van de vier onderzochte sites was slechts op één site een verbetering van de netheid vast te stellen. Anderzijds werden op sommige sites, zoals de ULB, rond het toestel ophopingen van ander zwerfvuil waargenomen. Er is geen verbetering geconstateerd wat betreft het inzamelen van onderweg ('on the go') geconsumeerde blikjes. Daarom heeft dit project de recyclagepercentages van blikjes die buitenshuis worden geconsumeerd, niet verhoogd. Na analyse van de stroom blikjes die naar het toestel werd teruggebracht, bleek dat de teruggebrachte hoeveelheden de laatste maanden aanzienlijk afnamen, hetgeen wijst op een afnemende belangstelling van de burgers voor het project.

2019

6. NAVO

Sensibilisering van het personeel voor afvalsortering door Good Planet.

7. Park van Laken en Koekelberg

Installatie van sorteereilanden voor pmd- en restafval in de parken van Laken en Koekelberg tijdens de zomer van 2019. Deze eilanden werden aangekleed en dit project werd opgevolgd om de kwaliteit van de sortering en het effect op de openbare netheid te evalueren. Uit deze evaluatie bleek een positief

effect op de openbare netheid en een goede kwaliteit van de pmd-sortering (vooral dankzij de herhaling van de boodschap). Er werd een duidelijke vermindering van het zwerfafval waargenomen: in het Elizabethpark daalde de aanwezigheid van zwerfafval met ongeveer 79%. In het Park van Laken is het zwerfvuil aanzienlijk afgenomen, maar is ook de sorteerkwaliteit van de pmd-bak verbeterd dankzij de herhaling van het proefproject inzake sortering. (Het percentage restafval bij het pmd-afval is van 2018 tot 2019 gedaald met 64%.)

8. Evenementen

Begeleiding en ondersteuning van de volgende evenementen bij hun afval- en netheidsbeheer: Belgian Pride, Forest Sound, 20 km van Brussel, Ronde van Frankrijk, Marathon van Brussel, Vuurwerk van Laken, Irisfeest, Dag van de Netheid in Sint-Gillis en 1 mei-feest. De volgende maatregelen zijn genomen: Aankoop van herbruikbare bekertjes, ontwikkeling van een Recyclepoint en een welkomstand, verhuur van containers, muzikale animatie, sensibilisering van het personeel, audits, animatie door Good Planet, beachflags, sensibilisering door promo-mensen.

9. Videoclips

Realisatie van videoclips over het thema openbare netheid, in samenwerking met Pablo Andres, en verspreiding van de clips via de volgende media: Facebook, Bruzz, BX1, bioscopen, RTL en RTBF.

10. Zakasbakjes

Aankoop van 35.000 zakasbakken voor de animaties rond sigarettenpeuken en Winterpret.

11. #Wake-up Clean-up

Creatie en aankleding van materieel voor de schoonmaakacties, georganiseerd door Net Brussel.

12. Sportclub Evere

Opzetten van sortering van pmd- en restafval bij sportclub Royal Evere White Star.

13. Operationeel materiaal

Plaatsing van veertig deksels in de blauwe 240 l-containers en aankoop van vijf sorteerkarretjes die tijdens evenementen worden gebruikt.

14. Koning Boudewijnstadion Fase 1

Na een wedstrijd van de Rode Duivels werd een afvalanalyse uitgevoerd om het sorteerpotentieel van pmd-afval te beoordelen. Er werden stickers voor pmd- en restafval geproduceerd voor op de sorteercontainers en tijdens de wedstrijd heeft een muzikale animatie plaatsgevonden. Dankzij een ecoteam kon de aanwezigheid van afval op de grond worden verminderd en de analyse van het afval heeft het mogelijk gemaakt het sorteerpotentieel van pmd-afval in het stadion vast te stellen.

15. Installatie van stadsasbakken

Installatie van 500 asbakken om sigaretten uit te drukken en 500 asbakken op openbare vuilnisbakken van type A1. Er zijn ONI-metingen uitgevoerd op basis van een steekproef en daaruit bleek een duidelijke vermindering van het aantal sigarettenpeuken op de grond. Bovendien werd bij de vuilnisbakken met asbak ook een vermindering van het aantal op het deksel van de bak gedeponeerde peuken vastgesteld.

16. Winterpret

Samenwerking met BME om de openbare netheid op de kerstmarkt te verbeteren. Er zijn verschillende acties uitgevoerd: Analyse van het afval in de vuilnisbakken, levering van sorteermemo's voor de exposanten, vijf sessies van sigarettenpeukenacties, preventieactie bij buurthandelaars om hen te herinneren aan het sorteren, het gebruik van de fuchsia zak en de plek waar de zakken moeten worden gedeponeerd en levering van 5.000 zakasbakken voor het publiek. Dankzij de analyse van het afval kon

het sorteerpotentieel van pmd-afval worden vastgesteld. Op basis daarvan is beslist om voor de volgende editie een sorteersysteem op te zetten.

2020

17. Sorteerkits

Deze sorteerkits zijn bestemd voor organisatoren van private en gemeentelijke evenementen en helpen hen hun afval te beheren en de openbare netheid op de site van het evenement te verbeteren. Deze sorteerkits bevatten:

- Materiaal: Vigipirate-sorteervuilnisbakken, communicatiepanelen voor 240 I-containers, stickers voor containers, asbakken om te stemmen, beachflags voor sorteereilanden, Recyclepoint, schoonmaakmateriaal voor het ecoteam (handschoenen, hesjes, tangen), communicatiemiddelen, webpagina, hulpmiddelen voor andere evenementen.
- Begeleiding: Twee sorteerfacilitatoren begeleiden private en gemeentelijke organisatoren bij hun verbeteringsproces op het gebied van afvalbeheer en netheid.

Aanvankelijk wilden wij dertien evenementen steunen, maar als gevolg van de gezondheidssituatie zijn deze evenementen geannuleerd. We hebben in de zomer van 2020 drie evenementen kunnen begeleiden, zonder echter al het ontwikkelde materiaal te gebruiken.

18. Nudges

Om de onnetheid van de Tivoli-sorteerruimte tegen te gaan, is het platform met de sorteerzuilen voorzien van nudges. Deze sorteerruimte werd gekozen omdat het een site is die helaas veel problemen ondervindt met sluikstorten en verkeerd sorteren. Een nudge is een zacht duwtje in de rug om tot een gedragswijziging te komen. Het is de bedoeling de inwoners en de burgers ertoe aan te zetten zich de openbare ruimte toe te eigenen door in hun denkwereld te treden dankzij bekende referenties inzake netheid en andere: tegels die frisheid oproepen, bloembedden die aan parken en tuinen doen denken of zelfs kleine monsters die humor en kindertijd oproepen. De nudges helpen om het sluikafval te verminderen, de sorteerruimte te verfraaien en zich de openbare ruimte toe te eigenen. Momenteel stellen we vast dat het eerste sluikstort opduikt tussen drie en vijftien dagen na de installatie van de nudge en dat ook de aard van het sluikafval verandert: in plaats van hout, karton, piepschuim, meubilair, enz., wordt nu voornamelijk karton achtergelaten. Er is ook een bericht bezorgd aan de bewoners. Dat bevatte informatie over de nudges en de diensten van het ANB, alsook een korte vragenlijst om de burgers te peilen naar hun perceptie van de nudges.

19. Operatie Sluikafval

Encenering van fictieve sluikstorten op emblematische plaatsen in Brussel: Manneken Pis en de Kunstberg.

Het doel was voorbijgangers te choqueren met de volgende boodschap: "Is het hier schokkend? Nou, dat zou het overal moeten zijn!". Tijdens deze acties zijn voorbijgangers geïnterviewd om hun reacties over de sluikstorten vast te leggen. Het laatste deel van de actie vond plaats op een locatie met een echt sluikstort, waar ook voorbijgangers zijn geïnterviewd. Die interviews (33 bij het Manneken Pis, 30 op de Kunstberg, 11 op de echte locaties) zijn gemonteerd tot een video en vervolgens gedeeld op de sociale netwerken. De video's zijn veelvuldig gedeeld en er is veel op gereageerd: er waren 1.647 reacties en 4.691 interacties!

20. Recycle BXL Pro

Communicatiecampagne over de sorteerplicht en het afvalbeheer voor professionals in het Gewest. Het eerste doel is de informatie zoveel mogelijk te groeperen, te verduidelijken en te vereenvoudigen, zodat elke professional begrijpt wat hem te doen staat. De tweede doelstelling is ervoor te zorgen dat er meer professionals in orde zijn met hun wettelijke verplichtingen op het gebied van afvalbeheer. De primaire doelgroepen zijn handelszaken en horecazaken en de secundaire doelgroepen zijn bedrijven.

Er is een bericht verstuurd naar 25.501 inrichtingen en er zijn instrumenten bezorgd aan 6 gemeenten. De campagnewebsite is 3.230 keer bezocht met een gemiddelde duur van 1 min. 42 sec. en er zijn 175.133 personen bereikt via de digitale kanalen.

21. Groene ruimten

Invoering van sortering in de parken van Leefmilieu Brussel (106). Voor 2021: Raming van de recycleermogelijkheden, analyse van logistieke scenario's en kostenscenario's, ontwerp van sorteereilanden, permanente proefprojecten, communicatiecampagne over de netheid in de parken.

22. COVID-19-campagne

In juni 2020 hebben we een sensibiliseringscampagne gefinancierd in verband met de gezondheids crisis en het zwerfvuil dat daarmee gepaard gaat: maskers, handschoenen, zakdoeken. De burgers zijn erop gewezen hun afval niet op de grond te gooien, herbruikbare stoffen maskers te verkiezen en geen openbare vuilnisbakken te gebruiken om hun maskers, handschoenen of zakdoeken in weg te gooien, maar de vuilnisbak bij hen thuis te gebruiken. Gedurende twee weken zijn radiospots in vijf talen uitgezonden. Er zijn affiches ontworpen en op de ophaalwagens van het agentschap aangebracht. Deze affiches zijn ook verdeeld in 97 gebouwen en talrijke Brusselse handelszaken. Tot slot zijn 250 affiches bezorgd aan vier gemeenten.

23. Zakasbakjes

Dit jaar hebben we de aankoop van 5.000 zakasbakjes gefinancierd voor de sensibiliserings sessies over sigarettenpeuken die door onze dienst Communicatie worden georganiseerd. De asbakken komen van een Franse leverancier, die het volgende garandeert: Franse makelij, fabricage op basis van gerecycleerde en recycleerbare materialen, lokale materiaalleveranciers, minder verpakkingsmateriaal, wasbare en oneindig herbruikbare asbakken.

24. Objectivering van de netheid Fase 1

De eerste doelstelling van dit project is om een objectief beeld te krijgen van de (on)netheid van de verschillende openbare ruimten in de 19 gemeenten die samen het Brussels Gewest vormen. Het tweede doel is het ontwikkelen van toekomstige acties ter bestrijding van de openbare onnetheid op basis van een objectieve en onpartijdige vaststelling. De derde doelstelling, ten slotte, bestaat erin een objectief meetinstrument te creëren dat specifiek is voor Brussel, zodat het systematisch kan worden gebruikt om de impact van toekomstige netheidsacties te evalueren. Hiertoe is een eerste proeffase uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Elsene. Tijdens die fase is een representatieve steekproef van 40 locaties geanalyseerd en geconsolideerd. Deze proeffase heeft het mogelijk gemaakt om indicatoren voor de gemeente Elsene vast te stellen en de zwarte punten en de meest voorkomende soorten vervuiling in de gemeente te bepalen.

25. Afvalzuiger

Het agentschap wil het pmd-afval sorteren dat de straatvegers tijdens hun rondes inzamelen. Daartoe voeren wij momenteel een proefproject met ledigingskits die in de afvalzuigers van Glutton worden geïntegreerd. Met deze kits kunnen de straatvegers het pmd-afval sorteren. Sinds 26 november 2020 hebben wij gemiddeld 750 gram per ronde kunnen inzamelen (opgemerkt moet worden dat dit cijfer betrekking heeft op een rustige winterperiode).

26. Josaphatpark

In samenwerking met de gemeente Schaarbeek hebben we negen sorteereilanden geïnstalleerd in het Josaphatpark. Deze eilanden laten de sortering van pmd, glas en restafval toe. Dankzij analyses van de samenstelling van de vuilnisbakken en van het zwerfafval hebben wij vastgesteld dat er sinds deze installatie 12% minder zwerfafval is. Ook de sortering van pmd-afval is verbeterd: er zit een derde minder restafval in de pmd-bak. Ten slotte zijn zowel de parkgebruikers als de wachters opgetogen en tevreden over deze sorteereilanden. Ook in de pers is positieve feedback verschenen.

27. Adeps-wandelingen

In samenwerking met Adeps en Points Verts willen we de Brusselse wandelaars sensibiliseren voor openbare netheid en afvalsortering en de aanwezigheid van zwerfvuil op de Brusselse Points Verts-routes van Adeps verminderen. Daarom hebben wij specifiek materiaal voor wandelaars ontworpen: gepersonaliseerde schoudertassen, handschoenen, afvalstations om zich onderweg van afval te ontdoen en specifieke communicatiemiddelen. Wegens de gezondheids crisis zijn helaas alle Brusselse wandelingen tot nader order afgelast.

2021 - Lopende projecten (of nog te lanceren projecten)

28. Koning Boudewijnstadion Fase 2

Opzetten van een infrastructuur en logistiek voor het sorteren van pmd- en restafval. Ondersteuning voor de keuze van de sorteervuilnisbakken, de ontwikkeling van aangepaste communicatie-instrumenten, opleiding en bewustmaking van het personeel en de externe partners en bewustmakingsacties voor het publiek.

29. Psycho-gedragsonderzoek

Studie met als doel de oorzaken en de (on)burgerlijke gedragingen die (on)netheid beïnvloeden te begrijpen om zo typische profielen van onbeschaafd en burgerlijk gedrag te identificeren. Op basis van die profielen, identificatie van operationele en communicatieve actiehefbomen.

30. Take away

Samenwerking met Panos en Exki om het afvalbeheer en de openbare netheid in de afhaalrestaurants te verbeteren. Dit is een nationaal project. Wij werken samen met Be WaPP en Mooimakers en ieder netheidsnetwerk heeft een specifieke doelgroep. In elk gewest en voor elke doelgroep voeren we proefprojecten uit en als de resultaten positief zijn, ontwikkelen we ze in de andere gewesten.

31. Vooruit met de wijk

Opname van een onderdeel 'Openbare netheid' in de projectoproep voor burgers 'Vooruit met de wijk' van Leefmilieu Brussel en begeleiding van de projecten door een externe organisatie (Espace Environnement).

32. Zonemanager

Coördinatie van de verschillende actoren en opvolging van de uitvoering van de als essentieel aangemerkte acties in vier specifieke zones: Liedtsplein, Flageyplein, Zuidstation en Kunstberg.

33. Geen brol rond mijn bol

Communicatiecampagne ter verbetering van de netheid op en rond de glas- en textielcontainers en van de kwaliteit van de inhoud van de textielcontainers. Het concept bestaat erin de sites van de glas- en textielcontainers te valoriseren door ze een naam te geven en in de buurt te verankeren. Samenwerking met 14 gemeenten en een boeiende en op de burger gerichte campagne. Samenstelling van de campagne: Affiches, radio, tv, sociale netwerken, aankleden van de sites van de glas- en textielcontainers, persbericht.

34. Objectivering van de netheid Fase 2

De tweede fase van het project voor de objectivering van de netheid wordt momenteel besproken. Het einddoel is te beschikken over een objectieve staat van de (on)netheid van het volledige gewestelijke grondgebied.

35. Citizen Lab

Ontwikkeling van een digitaal burgerplatform voor de publicatie van enquêtes, participatieve begrotingen, projectoproepen in verband met openbare netheid.

36. Pedagogische koffer

Ontwikkeling van leermiddelen om ervoor te zorgen dat de boodschap die de leerlingen tijdens de netheidsanimaties meekrijgen, beklijft. Dit materiaal zal worden aangepast voor leerkrachten.

37. Sorteert- en netheidsprojecten OTG - gemeenten

Ontwikkeling van proefprojecten inzake sortering en netheid buitenshuis voor de gemeenten die op een enquête hebben geantwoord (analyse van de sorteert- en netheidsinfrastructuur in de gemeenten). In samenwerking met de gemeenten zullen we per deelnemende gemeente twee proefprojecten ontwikkelen op vijf types buitenlocaties waar veel drank wordt geconsumeerd. Die locaties zijn de volgende: sportinfrastructuur, parken, openbare pleinen, winkelzones/straten en zones/straten met horecagelegenheden. Het doel van de proefprojecten is te komen tot goede praktijken voor sortering buitenshuis en openbare netheid die met het hele Gewest kunnen worden gedeeld per type beoogde buitenlocatie.

Het actieprogramma wordt elk jaar herzien in het licht van nieuwe milieuprioriteiten of kansen en moet worden goedgekeurd door het sturingscomité van de overeenkomst 'Openbare Netheid en Leefomgeving'.